

**Communicatie omtrent een advies van het
Raadgevend Comité van de Treinreizigers
omtrent de
indexering van de tarieven NMBS in 2024**

Tijdens de installatievergadering van het nieuw samengestelde Raadgevend Comité van de Treinreizigers werd de mogelijke indexering van de NMBS tarieven voor treinreizen besproken. Het standpunt van het Comité werd vervolgens door een werkgroep verder uitgewerkt en in consensus door de leden aangenomen. NMBS kan volgens het nieuwe openbare dienstencontract dat de maatschappij met de Federale overheid voor de periode 2023-2023 heeft afgesloten haar tarieven voortaan tot twee maal toe per jaar aanpassen aan de evolutie van de consumptie index. Gezien de evolutie van deze index zou dit betekenen dat de NMBS begin 2024 de meeste tarieven voor tickets, abonnementen en andere kan verhogen met iets meer dan 5% kan verhogen. Daarom heeft het Comité een advies omtrent deze indexaanpassing aan de NMBS bezorgd. We geven in deze communicatie de hoofdlijnen van het advies, met weglating van vertrouwelijke – niet publieke - informatie die ons bezorgd werd door de NMBS.

Commentaar en advies over de mogelijk in 2024 door de NMBS voorgestelde tariefindexaanpassingen

De betrouwbaarheid, de amplitude, de frequentie en de stiptheid van de treindiensten zijn de belangrijkste factoren voor de aantrekkelijkheid van het reizigersvervoer per spoor. De verbeteringen die de NMBS in het verleden in deze domeinen doorvoerde, hebben steeds een gunstige invloed gehad op de reizigersaantallen.

Over het algemeen zijn de NMBS-tarieven aantrekkelijk, in het bijzonder voor doelgroepen die sociale voordeeltarieven genieten: jongeren en senioren, grote gezinnen, personen met recht op verhoogde tegemoetkoming *en* forensen die kosteloos woon-werkverkeer genieten voor het spoor, o.a. via de 80-20-derdebetalersregeling.

Om haar aanbod te kunnen behouden, moet de NMBS over toereikende financiële middelen beschikken. Met het oog hierop vormt het tariefbeleid vanuit bedrijfseconomisch perspectief een belangrijke hefboom voor financiële stabiliteit. Desalniettemin zal de beoogde aanpassing van de inkomsten als gevolg van de voorgestelde indexering van de tarieven niet volstaan om de rekeningen van de NMBS in evenwicht te brengen.

Lonen en sociale uitkeringen worden ook geïndexeerd, waardoor het effect van tarief-indexering voor de meerderheid der reizigers gedeeltelijk wordt gecompenseerd. Het is wel zo dat reizigers met een laag inkomen, ten gevolge van de hoge inflatie, minder financiële veerkracht hebben om te reageren op een mogelijke tariefindexering begin 2024 van bijna 6%.

Het Comité begrijpt dat een goed evenwicht tussen financiële stabiliteit en betaalbaar openbaar vervoer een uitdaging zal zijn. Het Comité is evenwel van mening dat de mogelijke tariefindexering van begin 2024 bij voorkeur zou worden uitgesteld naar het najaar 2024.

Het Comité stelt aan de NMBS voor om de federale overheid te verzoeken om de derving – door het uitstellen van de voorgestelde tariefindexering – van de vanaf begin 2024 beoogde meer ontvangsten te compenseren.

Het Comité verantwoordt zijn standpunt vanuit reizigersperspectief als volgt:

1. In 2023 beantwoordt de kwaliteit van het aanbod (betrouwbaarheid en stiptheid van de dienstuitvoering, comfort van de treinsamenstellingen) niet aan de verwachtingen van de reizigers. De officiële treindienstregeling is een bindende vervoerbelofte die al te vaak niet wordt waargemaakt. Zo lag de stiptheid van het treinverkeer tijdens het grootste deel van de voorbije maanden van 2023 ca. 2% punt lager dan dat in 2022. Het aantal uitgevallen treinen lag in genoemde periode dan weer duidelijk hoger dan in 2022.
2. De reizigers vernemen dat de tarieven van de regionale operatoren niet werden geïndexeerd in tijden van oplopende inflatie. De kloof in tariefbeleid tussen de operatoren van openbaar vervoer wordt zo alleen maar groter. Het Comité pleit al geruime tijd voor meer tariefsamenhang en voor meer geïntegreerde tariefproducten.
3. Het Comité stelt vast dat de prijs van de brandstof significant is gedaald tussen juni 2022 en juli 2023, in de periode waarop de tariefindexering zou betrekking hebben. Het indexeren van de NMBS-tarieven begin 2024 riskeert de concurrentiekracht van de trein tegenover het wegverkeer te verminderen. Dit negatieve effect is uiteraard nog groter als gevolg van de tankkaartregeling voor de vele bedrijfswagens.
Het Comité vreest dat een tariefindexering tot een vermindering van het aantal treinreizigers zou leiden.

Om deze redenen nodigt het Comité de NMBS uit om een mogelijke tariefindexering begin 2024 uit te stellen tot het najaar 2024, en concreet om zich te beperken tot één enkele tariefindexering in 2024, alhoewel het openbare dienstencontract bepaalt dat de NMBS ten hoogste tweemaal per jaar de gereguleerde tarieven kan aanpassen en de gemiste ontvangsten zou kunnen laten compenseren.

Het Comité vraagt dat de NMBS alle genomen tariefmaatregelen, zoals tariefindexering, helder zou communiceren en verantwoorden naar de reizigers. Nu de kwaliteit van de dienst die de NMBS aan de reizigers aanbiedt duidelijk vermindert tegenover 2022, zou het passend zijn dat de NMBS dit zou erkennen en de maatregelen zou toelichten die ze neemt om de kwaliteit te verbeteren.

Communicatie uitgaand van het Uitvoerend Bureau van het Raadgevend Comité van de treinreizigers d.d. 18 oktober 2023
Getekend, Dirk Lauwers, voorzitter